

ทางเลือกของผู้เสียสละเพื่อสังคม

----- ระเบียบ ๑๐๐

ในช่วงที่ผ่านมา เรามักได้ยินคำปรารภบ่อยครั้งยิ่งขึ้นว่า "การดีจะแก้ไขปัญหาสังคมปัจจุบันซึ่งรุมล้อมหนัก-
หนักจากทุกด้านได้ คนส่วนใหญ่จำเป็นต้องเสียสละ" ซึ่งผู้เขียนเห็นด้วยอย่างยิ่งและขออนุญาตเสริมต่อไปอีกว่า
โดยเฉพาะเน้นที่คนซึ่งเติบโตเป็นผู้ใหญ่ยิ่งขึ้น พึงควรมีความชัดเจนมากกว่าระดับรองลงมาจนถึงเด็ก

อย่างไรก็ตาม สิ่งซึ่งกล่าวแล้วหาใช่ต้องการสะท้อนให้เห็นว่า สังคมขาดแคลนบุคคลผู้เสียสละ หากภายใน
ในรกรากส่วนหนึ่งที่เริ่มมีมาแล้ว ; ก็มีแนวโน้มของทิศทางที่มุ่งมุ่งความสำคัญไปยังกลุ่มบุคคลผู้นำวัตถุไปแจกคนอื่น
แทนที่จะมองได้ลึกซึ้งถึงรากฐานซึ่งเป็นสิ่งควบคุมตนเองของแต่ละคน ซึ่งมีผลควบคุมได้ทุกสิ่งทุกอย่างโดยไม่
จำเป็นต้องเสียเงินและวัตถุใด ๆ ทั้งสิ้น และลงได้มีความลึกซึ้งถึงรากฐานจริงย่อมไม่มีการนำเอาสิ่งใดเข้าไป
ไปแอบแฝงได้

ทุกวันนี้มักมีบางมุกกล่าวถึงคนดี แต่การดีจะนิยามคนดีว่าเป็นอย่างไร ถ้าไม่รู้จักรงค์ประกอบของคนอย่าง
แท้จริง โดยเฉพาะจากรากฐานซึ่งมีสภาวะเป็นนามธรรมและสามารถสานขึ้นมาถึงรูปวัตถุ ย่อมไม่อาจเข้าใจได้
อย่างลึกซึ้ง

ความจริงแล้ว ความดีซึ่งแต่ละคนมองเห็นเป็นเพียงผลจากการคิดการกระทำ สืบเนื่องมาจากสภาวะซึ่ง
ปลอดภัยจากการยึดติดในระดับหนึ่ง ทำให้เข้าใจว่าความดีเป็นสิ่งไม่มีตัวตน แต่ความชั่วเป็นผลจากภาวะยึดติด
ก่อให้เกิดความโลภ โกรธ หลง คั่งนั้นจึงควรเน้นมองไปยังทิศทางที่ช่วยให้คนละความชั่วแทนที่จะมุ่งสอนให้คน
ทำความดีจึงน่าจะมีความเป็นไปได้ เพราะทั้งสองด้านมีการเปลี่ยนแปลงบนพื้นฐานสัจธรรมซึ่งถือเป็นธรรมจักร

ยิ่งไปกว่านั้นถ้ามองด้วยความเข้าใจที่เข้าถึงความจริง คงไม่น่าจะมองที่ความชั่วและความดีแต่ควรมอง
สู่สัจธรรมอันเป็นที่มาของชีวิตร่วมกับวิถีการเปลี่ยนแปลง และให้ความสนใจค้นหาความจริงที่มีการสานถึงดิน ...
ของทุกสิ่งทุกอย่าง เพราะถ้ามองเน้นอยู่ที่รูปแบบซึ่งเป็นเพียงผลและเกิดขึ้นในแต่ละช่วง แล้วหลงนิยมชมชื่นอยู่
กับมันแม้เชื่อมั่นว่าคือความดี น่าจะทำให้ตัวเองฝังภาวะยึดติดลงในรากฐานลึกซึ้งยิ่งขึ้นอย่างปราศจากการรู้เท่า
ทัน ทำให้มีนิสัยหยาบยกเอาสิ่งซึ่งตนเชื่อว่าเป็นความดี มาเทียบได้ข่มคนอื่น

ความจริงแล้ว ถ้าสนใจหวนกลับไปทบทวนที่มาของชีวิตตัวเอง น่าจะเข้าใจได้ว่า สัจธรรมและหน้าที่
ของมนุษย์ซึ่งจำเป็นต้องอยู่ร่วมกันกับเพื่อนมนุษย์และสรรพสิ่งทั้งหลาย ควรมีความรักความซื่อสัตย์ต่อชีวิตและสิ่ง
ดังกล่าว น่าจะถือเป็นเงื่อนไขสำคัญที่สุด เพราะมีมาแต่กำเนิดแล้ว ไม่ว่าจะชีวิตจะเติบโตขึ้นมาอย่างไร และ
ผ่านพ้นการเรียนรู้จากประสบการณ์มากน้อยแค่ไหน จำเป็นต้องรักษาสิ่งที่มีมาแต่กำเนิดไว้ด้วยชีวิต

เมื่อกล่าวถึงคำว่า "ดีสัจจะ" ท่ามกลางรากฐานสังคมซึ่งคนส่วนใหญ่ตกอยู่ในสภาวะยึดติดกับรูปแบบ ทำให้
ให้หลายคนเข้าใจแต่เพียงว่า "คือการทำดีจริงทำจริง" เท่านั้น และเท่าที่ชีวิตตัวเองผ่านพ้นมากก็มักได้ยินคนรุ่นก่อน
พูดในลักษณะจำกัดกรอบไว้เพียงแค่นี้ แต่การที่ตนแน่วแน่อยู่กับการนำปฏิบัติในทุก ๆ เรื่องบนพื้นฐานความรู้สึก
"ซื่อสัตย์ต่อตนเอง" มาโดยตลอด แม้บางครั้งอาจมีอิทธิพลล่อลวงใจยอมด้วยยอมใจตกเป็นทาสมัน มาถึงช่วง
หลัง ๆ จึงเข้าใจว่า "สัจจะน่าจะหมายถึงธัมมะซึ่งปรากฏอยู่ในรากฐานจิตวิญญาณมนุษย์มาแต่กำเนิด และมี
พลังควบคุมทุกส่วนของชีวิตทั้งในค้ำจุนจิตใจและร่างกายให้เปลี่ยนแปลงไปได้อย่างมั่นคง โดยเฉพาะในมุกกลับ
มีผลสนองตอบทำให้ยังรู้ถึงธัมมะของทุกชีวิตและทุกสิ่งซึ่งยิ่งขึ้น" และสิ่งดังกล่าวจะได้ผลจริงจึงก็ต่อเมื่อมี
การนำปฏิบัติได้อย่างเด่นชัด

บุคคลผู้ดีสัจจะเป็นฐานการดำเนินชีวิต จึงเป็นผู้ที่มีการเปลี่ยนแปลงร่วมกันระหว่างร่างกายกับจิตใจ
และพฤติกรรมซึ่งปฏิบัติโดยกายจะตกอยู่ภายใต้อำนาจจิตใจตนเองโดยที่ถือการรู้ได้ถึงเหตุจากความจริงเป็นสิ่ง

กำหนด โดยที่ไม่ยอมให้อิทธิพลวัตถุเข้าไปอยู่เหนือกว่า ถ้าอ่านจากนิสัยของบุคคลผู้มีความศรัทธาแล้วจะพบว่า เป็นผู้มีจิตใจเยือกเย็นและมีความศรัทธา ปราศจากความรู้สึกร้อนรนทำให้มีพฤติกรรมที่รุนแรง แต่มีความกล้าที่จะ นำปฏิบัติในสิ่งซึ่งตนเชื่อว่าชอบด้วยเหตุและผล อีกทั้งไม่คิดว่าใครเป็นศัตรูของตัวเอง หากพบปัญหาที่มีแนวโน้ม หวนกลับมาพิจารณาค้นหาความจริงที่ตนเองก่อนมุ่งไปยังคนอื่น และใช้ศิลปะจากจิตวิญญาณเป็นเครื่องมือเพื่อการ แก้ไข โดยเน้นสร้างความเข้าใจแทนการใช้ความรุนแรง อีกทั้งรู้จักประเมินตัวเองร่วมกับกาลเวลาและโอกาส ซึ่งเหมาะสมแก่การนำปฏิบัติ เพื่อมุ่งแก้ไขปัญหาย่างได้ผลจริงจากรากฐานอันมีธรรมชาติที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

หากหวนกลับไปมองสู่อดีตแม่ เริ่มต้นจากยุคประวัติศาสตร์ ซึ่งกระแสโลกาภิวัตน์ได้นำคนจากชุมชนบนพื้นฐาน วัฒนธรรมด้านวัตถุจากตะวันตก เข้ามาเผยแพร่เทคโนโลยีสิ่งผลครอบงำภูมิปัญญาท้องถิ่น แม้ชนถิ่นเดียวกันซึ่ง ในช่วงนั้นได้มีการแบ่งแยกชาติภาษาแล้ว ก็นำเอาวัตถุซึ่งเน้นที่อาวุธและอำนาจมาใช้เป็นเครื่องมือตัดสินปัญหา- ระหว่างกันและกัน ซึ่งภาพดังกล่าวย่อมมีเหตุมีผลล่อหลอมเจตคติของคนในสังคมให้เข้าใจว่า "ผู้เสียสละคือบุคคล ผู้สละร่างกายและชีวิต เพื่อต่อสู้กับกระแสจากภายนอกด้านเดียว" และแนวคิดที่เข้าไปแฝงอยู่ในส่วนลึกของรากฐาน ยังมี การถ่ายทอดตลอดมาเป็นเวลาช้านาน

ซึ่งเราแต่ละคนก็ได้พบกับภาพความจริงมาตลอดว่า **"บุคคลใดเสียสละจนกระทั่งตัวตาย หรือไม่ก็ต้องพิกล- พิกการไปตลอดชีวิตก็มีผู้คนจำนวนมากในสังคมยกย่องสรรเสริญ"** แต่ก็ไม่น่ามาคิดหาเหตุและผลให้ลึกซึ้งในเมื่อ เหตุการณ์แต่ละช่วงผ่านพ้นไป ในที่สุดก็จะลึกลับไปและมุ่งไปสนใจเรื่องราวใหม่ ๆ ต่อไปอีกเป็นเรื่อง ๆ ดังที่ มักกล่าวกันว่า **"นิสัยคนไทยมักถือสากันไปชั่วครึ่งชั่วคราว"** บ้างก็กล่าวว่า **"คนไทยลืมนง่าย"** หรือไม่ก็ **"นิสัยคนไทย เมื่อได้ใหม่ก็ลืมเก่า"** แม้ในด้านการเกษตรยังกล่าวกันว่า **"นิสัยคนไทยปลูกอะไรก็ปลูกคามกัน"** หรือไม่ก็ **"ปลูก คามคำสั่งของราชการ"** หลายครั้งหลายหนที่พบว่าปลูกแล้วไม่มีผล แต่ก็ไม่ถึงขั้นเข็ดหลาบและคิดแก้ไข

อันที่จริงแล้ว ถ้าเข้าใจสัจจะอย่างถ่องแท้หน้าจะพบว่าธัมมะซึ่งปรากฏอยู่ในรากฐานจิตวิญญาณตนเองควรมี- อำนาจอยู่เหนือร่างกาย ดังนั้น **"การเสียสละในค่านิจใจจึงน่าจะถือว่า คือแก่นนำสู่การแก้ไขทุกเรื่อง ให้- เป็นผลสำเร็จได้อย่างแท้จริง"** ถ้าไม่คิดและมองปัญหาแต่เพียงเฉพาะหน้า หากสามารถเข้าถึงระยะยาวซึ่งน่าจะ มีเหตุมีผลนำสู่ความมั่นคงยั่งยืนด้วย และโดยสังขรณ์เท่าที่พบมาแล้วก็ไม่เคยมีการแก้ปัญหาคณะหน้าครั้งใด ช่วยแก้ไขอะไรได้จริงจัง แต่กลับมีปัญหามากขึ้นซึ่งใหญ่กว่าเก่าทุกครั้งมาอีก

ดังเช่นการคิดแก้ไขปัญหาล้างแควล่อมเสื่อมโทรม ซึ่งมีการนำเอาวิธีการอย่างนั้นอย่างโน้นมาผูกมัดนำปฏิบัติ โดยที่พบว่ารูปแบบทั้งหลายเหล่านั้น ต่างก็อยู่นอกกายนอกใจคน ถ้าพอจะมีสติและหวนกลับมาที่ตัวเองย่อมเห็น หากสามารถละจากความโลภ โกรธ หลงได้ สิ่งแควล่อมทุกรูปแบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเริ่มจาก **"สิ่งแควล่อมที่ เป็นเพื่อนมนุษย์ ย่อมได้รับโอกาสให้สามารถพัฒนาคุณภาพจากรากฐานแต่ละคนให้สูงขึ้นด้วยคุณภาพ"** และคน- เหล่านี้จะไม่ถูกกำหนดโดยธรรมชาติในตัวเองให้ต้องไปทำลายป่าและสิ่งอื่น ๆ รวมถึงหวนกลับมาทำลายคนด้วย กันเอง ดังเช่นที่เห็นรุนแรงยิ่งขึ้นในขณะนี้

ดังนั้น แทนที่จะมองว่า บุคคลผู้เสียสละและกล้าหาญคือผู้ซึ่งนำตัวเองเข้าไปเผชิญกับปัญหาจนถึงต้องพิกล- พิกการ หรืออาจต้องสูญเสียชีวิตเพียงด้านเดียว ดังเช่นการมองทหารที่เสียชีวิตในสนามรบ ซึ่งจริง ๆ แล้วการรบ ราชำพันก็คือการแก้ปัญหาคณะหน้า

ลองหวนกลับมามองอีกด้านหนึ่งแล้วพิจารณาให้ลึกซึ้งด้วยสายตาอันกว้างและไกลดูบ้าง สมมติว่ามีบางคน ซึ่งจริง ๆ แล้วโดยสัจจะเชื่อว่ามีหลายคน ซึ่งมุ่งมั่นทำงานทุกอย่างโดยที่จิตใจสำนึกต้องการแก้ไขปัญหาคณะ- เอาอุดมการณ์และชีวิตตัวเองเป็นพื้นฐานอย่างชัดเจนมาโดยตลอด แต่สามารถประมาดตนทำให้รู้ว่า เมื่อใดควร ชัดขวางหรือยับยั้งกระแสซึ่งไม่ชอบด้วยเหตุและผลเมื่อใดยังไม่ควรกระทำเนื่องจากพิจารณาเห็นว่ายังไม่สับโอกาส

และพร้อมแล้วจากทุกด้าน

หากตัดสินใจกระทำไป คนอาจหมดโอกาสที่จะทำหน้าที่แก้ไขปัญหามาระยะยาวซึ่งต้องติดตามค้นหาความจริงต่อไป อีกทั้งยังหมดโอกาสที่จะเห็นว่าควรนำพื้นฐานความรู้สานต่อไปถึงการแก้ไขปัญหาเรื่องอื่น ๆ อีก แม้ปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่ก็ย่อมหมดโอกาสที่จะแก้ไขต่อไปด้วย ซึ่งพื้นฐานดังกล่าว สืบเนื่องมาจากประสบการณ์ชีวิตอันช่วยให้คิดได้ไกลอีกทั้งมีศิลปะที่จะหาทางออกได้อย่างอิสระ แม้กระทั่งการหันไปหาทางออกโดยการละจากภาวะผูกพันไว้ด้วยตำแหน่งและอำนาจแทนที่จะอยู่เฉย ๆ แล้วอ้างว่าทำไม่ได้เพราะติดอิทธิพลคนอื่น

**บุคคลผู้ตั้งมั่นอยู่กับการเสียสละ และมีพื้นฐานที่ปราศจากการยึดติดช่วยให้สามารถมองกว้างและไกลเพราะ-
วิถีชีวิตผ่านประสบการณ์มาแล้วอย่างหลากหลาย และพบสิ่งซึ่งปรากฏอยู่ในการทำงานด้านรูปแบบจนถึงจุดหนึ่ง
จึงถอนตัวออกมาโดยที่เชื่อมั่นว่า การทำงานอย่างอิสระน่าจะช่วยให้การมุ่งแก้ไขปัญหาล่องตัวยิ่งขึ้น อีกทั้งคน
ยังมีโอกาสหยั่งรากฐานการเรียนรู้สู่สังขรณ์ซึ่งยิ่งขึ้นควบคู่กันไปด้วย ดังเช่นที่กล่าวไว้ว่า "ออกมาอยู่ด้านนอกย่อม
มีโอกาสช่วยสังคมได้กว้างขวางและลึกซึ้งกว่า"**

ดังนั้น ในสภาพของสังคมซึ่งเปลี่ยนแปลงไปสู่ด้านวัตถุนิยมยิ่งขึ้น เช่นปัจจุบัน ยังมีแนวโน้มทำให้บุคคลใดก็ตามที่ตั้งใจ เสียสละแต่ยังปลดภาวะยึดติดออกจากตนเองไม่ได้ จำต้องพบกับเหตุผลซึ่งทวนกลับมาทำลายตนเองเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ และอีกด้านหนึ่ง ท่ามกลางสภาพแวดล้อมอันมีอิทธิพลวัตถุนิยมยิ่งขึ้นย่อมทำให้คนทั่วไปปลดใจตัวเองออกจากภาวะยึดติดยากยิ่งขึ้นเป็นลำดับ แต่ถ้าสามารถปลดออกได้ ชีวิตย่อมปลอดภัยและก้าวไกลเร็วขึ้น

จากอีกด้านหนึ่งซึ่งถือเป็นความจริงของสังคมนี้ด้วย ในช่วงซึ่งบุคคลผู้เสียสละและยังมุ่งมั่นทำงานแก้ไขปัญหาลอยในต้นแบบชนิดที่นำตัวเองเข้าไปเป็น เติมพันเพื่อประโยชน์สุขของทุกคน คนอื่นหลายคนอาจไม่สนใจช่วยปกป้อง ดังจะพบกับความจริงในการทำงานของแต่ละกลุ่ม ถ้าบุคคลใดหรือคณะไหนได้รับมอบหมายให้เข้าไปทำหน้าที่บริหารและจัดการ คนอื่นซึ่งถือเป็นฐานมักมองด้วยความรู้สึกตรงข้ามว่าเป็น เรื่องของบุคคลนั้นหรือคณะนั้น แทนที่จะสนใจให้ความร่วมมือแม้ส่อสงสัยว่าสิ่งใดบกพร่องและเข้าไปช่วยเหลือ อีกทั้งปกป้องผู้ที่ซื่อสัตย์ แต่เมื่อมีอันเป็นไปแล้วจึงแสดงออกว่ารู้สึก เสียหาย"จึงสะท้อนสังขรณ์ให้เห็นได้ชัดเจนว่า สิ่งซึ่งมีผู้ริเริ่มและนำปฏิบัติไว้แล้ว ชาคกระแสที่เข้ามารับสานต่อได้ถึงในทุก ๆ เรื่อง"

ภาพที่พบเห็นจึงสอดคล้องกันกับคำกล่าวที่ว่า"ตายฟรี" แต่โปรดอย่าคิดค้น ๆ แต่เพียงว่า การจับตัวบุคคลผู้กระทำร้ายได้ถึงต้นตอเป็นสิ่งช่วยให้ผู้เสียหายไม่ตายฟรี ถ้าคิดได้ถึงอุดมการณ์ของผู้ซึ่งจำต้องสูญเสีย โดยที่ไม่มีโอกาสกลับมาสานงานต่อ ทำให้ต้องตายฟรีและสูญเสียทั้งกระแสร่างงานซึ่งคนได้สั่งสมไว้ในอดีตเพื่อหวังอนาคตของสังคมที่ดีกว่าเก่า "แต่การสูญเสียในปัจจุบันก็เป็นประโยชน์สู่อีกด้านหนึ่งคือ มีเหตุมีผลเตือนสติถ้ารากฐานจิตใจแต่ละคนเปิดอยู่ ช่วยให้มองเห็นคุณค่าในอีกด้านหนึ่งได้"

การที่บุคคลผู้มุ่งมั่นปฏิบัติด้วยความซื่อสัตย์สุจริตแต่ขาดการคุ้มครองปกป้องจากคนทั่วไปในช่วงซึ่งยังทำงานแต่ครั้งต้องพบกับอันตรายจนถึงพินิจพิจารณาแม้ถึงชีวิตแล้วหันมาให้ความสนใจโดยที่แสดงความเสียใจในการสูญเสียโดยที่ทุกคนไม่อาจช่วยอะไรได้แล้ว ทำให้รู้สึกได้ถึงพฤติกรรมซึ่งน่าจะอ่านได้ว่า"แก้ไขดีกว่าป้องกัน" อันเป็นสิ่งสวนทางกันกับสังขรณ์แต่ตามกระแสสังคมปัจจุบัน

สาเหตุดังกล่าว ส่วนหนึ่งน่าจะมีผลสืบเนื่องมาจากความรู้สึกซึ่งกว้างกันว่า"ภาวะซึ่งดีซึ่งเห็นที่ปรากฏอยู่ในรากฐานจิตใจคนจำนวนไม่น้อย" และมีธรรมชาติที่สะท้อนภาพให้เห็นมาตั้งแต่เด็ก เช่นแนวคิดซึ่งมุ่งยุยงส่งเสริมให้เด็กเรียนเพื่อเอาที่หนึ่งในชั้น แม้การออกกำลังกายซึ่งกลายเป็นกีฬาจนมาถึงขั้นแข่งขันเอาเป็นเอาตายพอเสร็จก็จิกหันมาสรวมหน้าากเข้าหากัน เป็นการฝึกแสดงบทบาทภาษาต่อไป โดยที่เข้าใจว่านี่คือการเสริมสร้างน้ำใจนักกีฬา แต่ถ้าถุกคิดสักหน่อยโดยที่หันมาค้นหาความจริงในเรื่องอื่น ๆ จะพบว่า "ความเป็นพรรคพวกใน

สังคมมีความรุนแรงยิ่งขึ้น" แต่ระบบซึ่งกำหนดโดยผู้ใหญ่และแนวคิดพื้นฐาน อันมีผลหล่อหลอมนิสัยเช่นนั้นก็ยังไม่ถึงจุดเริ่มต้นวิถีทางใหม่เพื่อหวังแก้ไขได้อย่างจริงจังให้เชื่อมั่นได้

ดังนั้น เมื่อพบผู้ที่แสดงความซื่อสัตย์และนำไปปฏิบัติอย่างมั่นคง แต่ต้องพลาดพลั้งจนทำให้สูญเสียร่างกายและชีวิต เราจึงมักกล่าวกันว่า**"น่าเสียดายคนที่ตั้งใจดี แต่ขาดประสบการณ์"** ซึ่งในช่วงหลัง ๆ เรามักได้พบคนแล้วคนเล่า ทรายเท่าที่รากฐานการศึกษายังมองข้ามความสำคัญของประสบการณ์ไปมุ่งไปสู่อุปกรณ์เครื่องมือกลจนมีผลทำให้ยึดติดลึกลงยิ่งขึ้น สังคมจึงจำต้องสูญเสียคนเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ

แม้ผู้ซึ่งเราแต่ละคนอาจคิดว่าเขาเป็นคนชั่ว ถ้าสามารถมองสวนทิศทางได้น่าจะพบว่า วันหนึ่งข้างหน้าไม่เร็วก็ช้า คนกลุ่มนี้น่าจะมีโอกาสกลับตัวได้ แล้วเราก็จะมีคนดีไว้ใช้มากขึ้น โดยที่ไม่ต้องทนกดเขาให้เสียต่อไป ทำให้ต้องเสียหนักขึ้นไปอีกทั้งสองด้าน

ถ้าเข้าถึงสิ่งจะลึกซึ้งในระกำหนึ่ง น่าจะหยั่งรู้ได้ถึงความจริงว่า **"คนดี-คนไม่ดี"** ไม่ใช่สิ่งมีตัวตน และยิ่งพบความจริงว่า ทุกคนต่างก็เป็นคนเช่นเรา ถ้ามีคนที่เข้าถึงสิ่งดังกล่าวได้และเปลี่ยนแปลงไปเป็นคนส่วนใหญ่ สังคมย่อมมีธรรมชาติที่ช่วยให้ตัวเองฟื้นคืนสู่สภาพซึ่งแต่ละคนพึงปรารถนา และในมุมกลับ ทรายใค้ที่พบภาพความจริงว่า ณ จุดต่าง ๆ ยังคงสะท้อนให้ภาพกระแสนิ่งเน้นทิศทางที่มุ่งออกจากตัวเองไปกำหนดสิ่งนั้นสิ่งโน้น ผลที่ปรากฏเป็นสังขรณ์คงเป็นเพียงการเปลี่ยนแปลงในค้ำรูปแบบต่อไปเรื่อย ๆ ดังเช่นที่กล่าวกันว่า **"ยุบหนอง-หนองหนอง"** ต่อไป อีกทั้งเพิ่มองศาในตัวของมันเองให้รุนแรงยิ่งขึ้น จนกว่าจะถึงช่วงซึ่งถูกอำนาจธรรมชาติกำหนดให้ต้องหวนกลับมาสนใจค้นหาความจริงจากรากฐานตนเอง.